

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Wesselényi-utca 214. sz. alatt, I-és II. körben van, hova a lap úgy szellemi, mint anyagi részét illető minden közlemény intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közmívelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

Előfizetési díj:
Helyben házhoz hordva és vidékre postán küldve
Egész évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik hetenkint kétszer :
vasárnap és csütörtökön.

Csak bérmentes levelek fogadtnak el a kéziratok nem adóznak vissza.

Háromhasábos nyílított sora :
40 fillér.

XIII. Leo pápa.

Catterini bibornok a Szent Péter templom erkélyéről 1878. év, február 20-án, d. u. fél 3 órakor hirdette ki a néptömegnek, hogy :

„Nép! Fogadd a jó hirt: Uj pápánk van Ó Eminentiaja, Főmagaságu Pecci Jóachim biboros személyében, akinek önválasztotta neve : XIII. Leo!”

Tehát huszonöt év, négy hó és huszonyolc napig volt Szent Péter trónján XIII. Leo, a keresztény katolikus egyház látható feje és bölcsességével, nagy

A „BÁCSKAI ELLENŐR” TÁRCAJA.

A mi házunk. . . .

A mi házunk tetejére
Rászállott egy kis madárka,
Édes dala csicsérgése
Behallatszik kis szobámba.

Azt dalolja a kis madár,
Azt csicsérgi kicsi szája :
Nem feledel, eljöttem bár, —
A mi falnk legszébb lánya.

Azt dalolja, hogy a szive
Értem dobog, csak értem ég.
Mennyország a föld lenne,
Hogy ha én az övé lennék ! . .

Szállj kis dalos, édes dalod
Ó is hadd hallja és szive
Hadd repessen örömhangoz,
Mert övé lesz, övé hivel . .

Ozevari Vilmos.

Fürdő-idény Pallosou.

Palics, 1903. év, július 24-én.

A magyar embernek régi rossz szokása, hogy mikor a fürdő idény elkövetkezik, megkezdi a kivándorlást idegen fürdőbe, viszi a magyar haza földjén szerzett pénzét a külföldre, idegenbe.

Az tény, hogy fürdőink egy része bizony még kezdetleges stádiumban áll. Azon-

tudásával, Krisztusi szeretettel, mely betöltte egész valóját, kormányozta nyáját.

XIII. Leo pápa nincs többé !

Több, mint két heti kínos vergődés után, 1903. év, július 20-án, d. u. 4 órakor XIII. Leo pápa átlépett az örökké valóságba.

Élde dicsősége volt a katolikus egyháznak a halála is.

Szent Péter utódainak egyik legnagyobbja szállt le trónjáról, hogy hős, tiszta, erős lelkét visszaadja Teremtőjének, kit híven szolgált vala, mint Egyházának vezére, fényessége, immár halhatatlan emléke !

Az egész világ gyászol !

A magyar Képviselet is hódolatos kegyelettel emlékezett meg XIII. Leo pápa haláláról.

Gróf Apponyi Albert, a Ház elnöke, történelmi jelentőségű gyászbeszédet nevezte XIII. Leo halálát s mint ilyen jelentette be a magyar parlamentnek.

Hazánk Szent István király óta jó és balsorsban mindenha szoros viszonyban állott a pápasággal.

Mária országa ma is mély megilletődéssel, igaz fájdalommal helyezi a részvét, a kegyelet koszoruját a koporsóra, melyben XIII. Leo pihen.

A föld összes részén, ahová csak elhat a Megváltó örök igaz eszméjének ereje : a legkülönbözőbb nemzetek, elvá-

ban kinek volna kedve pénzét fürdők berendezésébe, fejlesztésébe ölni akkor, mikor a nagy közönség között még mindig ilyen ellenszenves áramlat észlelhető a magyar fürdők iránt? Pedig hát ha van a világnak valahol természeti kincsekkel megáldott szép földje az bizonyára Magyarország.

S mégis a mi idegen forgalmunk emelésének csak egy biztosbázisa van, az, amelyet a természet adott ennek az országnak, gyönyörű szép hegyeink, erdeink és tavaink, Magyarország természeti szépségeinek ninosen párja ezen a világon.

S a külföldiek még sem jönnek. Idegenforgalmunk oly csekély, hogy szégyen bevallani. Pedig milyen gyönyörűek a mi gyógyító és tudó fürdőhelyeink. Nincs Európában az az ország, melynek annyi gyógyerejű ásványvize lenne, mint Magyarországnak. Nem mondjuk, hogy nincs forgalma a magyar fürdőhelyeknek, de az oly elenyésző csekély ahhoz képest, amilyenre jussuk van, hogy az szinte nevetséges.

Okát e pangásnak nem kell messze keresni : a magyar közönségben. Ez a közönség, mint mindenben, a nyári fürdőzés dolgában is föléje helyezi a külföldit a hazainál. Tehát külföldi fürdőkben nyaralnak, fizetnek négyszer annyit, mint ide-

lasztva egymástól eredet, nyelv, szokások és erkölcsök által, kesergik a földi királyságtól megfosztott vatikani apostól halálát s a templomok harangjai szomorú zugással hirdetik, hogy Szent Péter utódja, Krisztus földi helytartója, XIII. Leo pápa meghalt.

* * *

XIII. Leo pápa bebalzsamozott holttestét főpapi fehér ruhába öltöztették selyemköpennyel, bibergallérral és piros sarukkal s így helyezték az ércepkorsóba. A hófehér albat betakarták vékony, aranyrojtos bizanci fatyollal. E fölé került a vörös, aranyhímzésű casula és a püspöki méltóság jelvénye, a Fallinon. Fejére püspöki süveget tettek. Fehér kezyús kezében elefánt és ébenfából készült feszületet helyeztek. Gyűrűs ujjára a püspöki gyűrűt huzzák. A holttestet hagyományos nagy pompával a Szent Péter templomban a capella de sacramentóban helyezték vörös arannyal átörtött damasztal bevont ravatalra. — A pápa temetése, elhunytának kilencedik napján szokott végbe menni, minthogy azonban a Szent Atya hullája erős feloszlásnak indult, a temetést — mint hirtel — f. hó 25-én szombaton este 8 és 9 óra között tartották meg.

* * *

XIII. Leo pápa (gróf Pecci Jóachim), Carpinettó kis faluban, 22 kilométer távolságra Rómától, 1810. március 2-án született. Atyja : gróf Pecci Lajos, a

haza fizetnének s mindezt azért teszik, hogy itthon elmonnhassák : divatos külföldi fürdőben töltötték a nyarat.

Idegen forgalmunk és fürdőink pangása tehát egyaránt a magyar közönség nem bánomtságán és a tettekben nyilatkozó sovénizmus hiányán mulik. Ó, tudnk mi is nagy magyarok, lángoló sovének lenni, mikor dikoiózni kell, de a mikor tettek van szükség, árva és elhagyott Magyarországon : a magyar ügy.

Ha a magyar közönség megemberelné magát és néhány éven át csakis a magyar fürdőket látogatná, ezzel nemcsak a magyar fürdők ügyén lenditene, hanem megteremtene az idegenforgalmat is.

* * *

Midőn házi orvosom azt a tanácsot adta, hogy egészségem föntartása végett *Palicsra* utazzam, s ott hat heti kúrát használjak, egy kissé megtűdtem, s mielőtt az utazásra magamat elhatároztam volna, jónak láttam apellálni a felsőbb bírósághoz.

Egy egyetemi tanárhoz fordultam és megkérdeztem tőle, hogy melyik fürdőbe menjek ?

Ez megerősítette az első bíróság ítéletét és szintén Palics fürdőt ajánlotta még pedig e szavakkal : A magyar Alföld e fürdője egyébiránt oly kitűnő gyógyhatás-

francia uralom alatt ezredesi és kormánybiztosi rangot viselt. Anyja: Prosperi Anna, egy régi híres pátricius családnak volt a sarja. Szüleinek hét gyermeke volt, ő volt a hatodik. Papi pályára lépett és 1837. év, december 31-én papá avatták. XVI. Gergely pápa Pecci Jóachimot a diplomáciai pályán, különösen mint brüsszeli nuncius, elért sikereiért 1843. évi január 27-én dametti érsekké nevezte ki in partibus infidelium. 1846-ban pedig, mikor a perugai érsek meghalt, kinevezte perugai püspöknek. 1853. év, december 19-én már IX. Pius pápa nevezte ki őt bíborossa, de még 25 évig állott a perugai káptalan élén. 1877-ben a pápai kamarási (Camerlengó) méltóságot nyerte el. A kamarási méltóság a legfontosabb hivatalok egyike, amelyet bíborosokra bízunk. Ő jelöli ki a pápa választáshoz szükséges helyiségeket. Ő gyakorolja a legfőbb felügyeletet a conclave elzártsága és egész menete fölött. Látni való, hogy mennyire fontos a Camerlengó állás. Alig félszáz évvel Camerlengóvá történt kinevezés után IX. Pius pápa meghalt. Gróf Pecci Jóachim bíboros oly kitűnően elkészítette a conclavet, hogy 1878. év, február 18-án hozzá foghattak a pápaválasztáshoz s csak három napig tartott, február 20-án már a választás megtörtént. 61 szavazatból 44-et gróf Pecci Jóachim kapott. Ő a választást elfogadta és neve önkéntes választás folytán lett XIII. Leo pápa. A pápai trónon ő volt a 253-ik. Kortekintésében 3-ik helyen volt a nagy kort ért papák között.

XIII. Leo pápa halálának híret városunk hithű közönsége is őszinte részvétellel s vallásos kegyelettel fogadta. A gyász jeléül a szabadkai rom. kath. templomokban naponként délben és este félóraig huzzák meg az összes harangokat. A megboldogult pápa lelki üdvéért az ünnepélyes rekviem f. hó 30-án, csütörtökön d. e. 10 órakor fog a Szent Te-

sal bír, hogy e tekintetben fölülmul akárhánny világfürdőt. Tehát csak menjen oda, — nem fogja megbánni.

Föfülttem tehát a vasutra és eljöttem a kies fekvésű Palicsra.

Ha az ember Budapestről reggel 8 órakor elindul, Szabadkán kiszáll, megebédel, aztán felszál az alföld-fiumei vonalra d. u. fél 3 órakor Palicsra van. Ha pedig Szabadkáról a villamos vasuton akar kimeni Palicsra, ugy d. u. fél 2 órakor már rendeltetési helyén van. Rendkívüli előny az egy fürdőnek ha ily könnyű a közlekedése. Oly előny, a melynek akárhánny világfürdő híjjával van.

Aztán más meglepetések is vártak rám. Azt találtam, hogy e fürdő, a melynek híret a nagyközönség alig ismeri, a legnagyobb mértékben bírja egy igazi gyógyhely előfeltételeit. Amint meggyőződtem, a palicsi víz gyógyhatása versenyez egész Európa hasonló vizeivel. Főleg a görvélyes bajok orvoslása körül érnek el itt rendkívüli eredményeket. Méltán megérdemli e fürdő a „magyar Hall“ nevet.

Palics-fürdő azonban építkezés és be rendezés tekintetében egy kissé el van hanyagolva, Szabadka sz. kir. városa, mint a Palics-fürdő tulajdonosa, több áldozatot hozhatna a fürdőmelésére érdekében. Ha Palics-fürdő egy magán vállal-

rész templomban megtartatni, melyre a polgári és katonai hatóságok is meghivatnak.

Az obstrukció eredményei.

Budapest, 1903. év, július 24-én.

Még bizonyynal nem érkezett el az idő az obstrukció történetének megírására, de az a léaktani pillanat talán itt van már, melyben az intranzigensek is magukba szállnak s felteszik maguknak a kérdést, hogy mint jött a mai, nekik sem kellemes helyzet, vajlon a viszonyok parancsolták-e, előre tervezve s elhatározva volt-e, avagy jött a nélkül, hogy valaki előrelátta volna s kezezésében a lelkeket oly irányba terelte, mely oly alakulásokhoz vezetett, melyeket senki sem száudékol.

Vegyünk mindenekelőtt az obstrukció legfölsőbb eredményét, a kormányváltozást szemügyre: azt akarta az ellenzék, hogy Széll Kálmán eltűnjék a politikai színpadról, vagy csak gondolt is-e az ellenzék arra, mikor a harc komolyabb alakot öltött, hogy ez lesz az eredmény? Bizony nem! Nem azarta azt előidézni, de elhárítani sem volt képes, midőn Széll Kálmán lemondásának szüksége bekövetkezett. Hogy mily kevésbé volt megelégedve az ellenzék akciójának ezzel az első eredménnyel, bizonyítja az a pártütés, mely a függetlenségi pártban kitört, amely azt s benyomást kelti, mintha elégtételt, akart volna adni az ellenzék a visszalépett államférfiúnak. Nem, az obstrukció nem volt előre elhatározott dolog. Véletlenül jött és ezért oly nehéz száműzni.

Az eredeti katonai javaslat komoly aggodalmat keltett a bizottságban, minthogy, oly terheket vett kiltásba, melyek sok családapát érzékenyen értek volna, miért is a kormány rajta volt, hogy e terhek kiküszöböltesse a javaslatból. Ennek az lett a következménye, hogy a volt nemzeti párt tagjainak eszébe jutott, hogy nekik bizonyos nemzeti aspirációik voltak a katonai ügyekben. Így újból módosítani

kozó kezébe volna, — bizonyára az elsőrangú hazai fürdők sorába állana.

Palics-fürdő épületei és temérdek magán villái így is mind telve vannak. Most már szobát alig lehet kapni, mert a környék, az hálás e fürdő osodavize iránt s nagyon látogatja, de főleg Szabadkáról (a fürdőhöz a város hét kilométernyire fekszik s villamos vasut köti össze) igen sokan laknak itt gyógyulás s üdülés végett. De tartózkodnak itt távolabb vidékekről is vendégek:

Hiszem és remélem, hogy Palics-fürdőnek évről-évre erősödik majd a híre s vonzza mind jobban a betegeket. Igen örvendetes dolog az is, hogy több tekintélyes orvos — a mint hallottam — most ide küldi azokat a betegeket akiket azelőtt Hallba és más hasonló helyekre utasítottak. E pártolást Palics meg is érdemli, mert valóban osodakurát visz véghez. A fürdő orvosa: dr. Réffy Jenő szabadkai városi orvos.

Mennyi betegem érkező görvélyes kisgyermek nyeri itt vissza évenként az egészségét s hányan hagyják itt mankójukat? Ezt látni megható.

De nemcsak a beteg talál itt gyógyulást, — az egészséges is lelhet szórakozást. Van Palics fürdőnek egy gyönyörű negy-

kellett a javaslatot s mikor az a Ház plenuma elé került, a függetlenségi párt ama alternativa előtt állt, hogy vagy simán átveszi a javaslatot, minthogy azon már kétszer is javítottak, vagy minden fegyverrel küzd ellene. Kezdetben csak a nagyobb teher ellen foglalt állást, később, midőn ez elkerülhetlenné látszott, a „nemzeti követelményekre“ vetette magát, melyek fejében kész volt megszavazni a nagyobb terhet.

Ebből látjuk, hogy kezdetben nem volt meg az obstrukció szándéka, hanem csak eredményt akart felmutatni a függetlenségi párt. Nos, a nagyobb teher eljítésével sikert is aratott, de ennek dacára folytatja az obstrukciót. Okos ez, van ennek értelme és célja? Gróf „Khuen-Héderváry Károly“ miniszterelnök ismételen kijelentette, hogy az új védtörvény keretében törekedni fog mindama a nemzeti követelményeket teljesíteni, melyek az ország védképességével és a kormány elvi álláspontjával összeegyeztethetők. Más közjogi alapon álló parlamenti párt józanon kívánhat ennél többet? Szabad kívánnia, hogy a kormány a pillanat megmentése végett oly kötelezettségeket vállaljon, melyek teljesítése lehetetlennek bizonyulhat, mert az ország erejét csökkenthetnék és oly állapotokat idézhetnének elő, melyek a függetlenségi pártnak sem lehetnek kívánatosak?

Legyünk okosak és főleg mérsékelték, ne akarjunk sokat markolni egyszerre, mert eltekintve attól, hogy aki sokat markol, keveset fog, a mértéktelenség politikájától vérszemet kapnak azok, kik valósággal lesben állnak. Példa rá, hogy a nemzetiségek érdekét szolgálja az obstrukció.

P. I.

Helyi és vidéki hírek.

— Tartományi-káptalan-ülés a szt. Ferencrendieknél. László Polycarp, a magyarországi s erdélyi szt. Ferearendiek generális főnökének elnöklése alatt, f. év

venholdas angol parkja, a melyhez fogható nincs az egész Alföldön, van kellemes meleg és hideg fürdője, posta, távirtda és telefon hivatala, jó cigány zenéje és szép intelligens társasága.

A fürdő maga a nagyterjedelmű palicsi-tó mellett terül el, amelyen csónakázni is lehet.

A vendégeket két vendéglő látja el étel és itallal, melyek megfelelnek az igényeknek. Különösen meg kell dicsőítenem a palicsi földmives iskolának a zamatos kitűnő borait.

Szóval: Palics-fürdő oly üdülő gyógyhely, a mely kínálkozik annyi élvezettel, mint akárhánny nagyobb s kisebb hely. Én legalább — a mióta itt vagyok — pillanatra sem bántam meg, hogy szót fogadtam az orvosomnak s ide jöttem.

Végül megemlítem, hogy van a palicsi-tóban egy közfürdő is a tó nyugati részén, ahol igen sokan fürödnek, különösen kis gyermekek. Hanem ott egy visszataszító s megnem engedhető körülmény is fordul elő naponként, nevezetesen az, hogy a gazdák barmaikat is ott usztatják. Ezt a helytelen eljárást — a jó izlés érdekében — a rendőrségnek meg kellene tiltani.

Egy vidéki vendég.

augusztus 6-án a következő napjain, a rend a szabadkai szent. Ferenc-rendiek zárda épületében tartományi-káptalan ülést fog tartani. 1698. év óta ez lesz Szabadkán az első tartományi-káptalan ülés, mely alkalommal: a provinciális, négy kormánytanácsos, a tartomány összes (28) zárda főnökeinek a választása és a rend többi felszentelt lelkészeinek az elhelyezése fog eszközöltetni. — Végül megemlítjük, hogy a szabadkai szent. ferenc-rendi zárda-templomban felállított új orgonára újabb a következő nemeslelkű adakozások folytak be: Bódi István és Kuntics Krisztina 10—10 kor. özv. Pillichné szül. Jakobsich Agnes 5 kor. Kuntics Lázár 4 kor. Farkas Rozália, Mánich Antalné, Vidakovics József és Halka Kálmán 2—2 kor. Lórenoz Mari, Bezzeg Gizella, Szekeres Katalin és Kuntics Ferenc 1—1 kor. Németiné Róza 40 fil. Kopilovics Eszter és Zvizdjakov Julis 10—fillér.

— A tűzér-kaszárnya építése. A Szabadkán építendő tűzér-kaszárnya építése ügyében, mint már közöltük, a vegyes bizottság, f. hó 20-án, d. e. 10 órakor a városi tanács tanács termében, dr. Biró Károly polgármester elnöksége alatt a tárgyalásokat megkezdette. A hadügyi kormány részéről kiküldött szakemberek a város által felajánlott három terület közül — a megejtett szemle után — a szegedi uton az új m. kir. honvédszázad laztanya melletti Palics-felé fekvő földterületet, mintegy 12 holdat, jelölték ki az építendő tűzér-laktanya részére. Miután úgy a régi baromvásártér, mint a buzapiac kicsiny területű, de különösen a temető közelsége miatt a bizottság katonai tagjai ezeket a helyeket nem fogadták el. A szegedi uton fekvő hely megállapítása után a bizottság katonai tagjai előterjesztették a tűzér-kaszárnya vázlat terveit, melynek felépítése körülbelül két millió koronába fog kerülni. A hadügyi kormány a felépítendő tűzér-kaszárnya felépítéséért a városnak évenként száz ezer korona haszonbért ajánlott fel. A tűzér-rend létszáma: hat útegből álló hadosztály, mintegy 40 tiszt, 120 altiszt és 550 közlegénnyel, továbbá 36 ágyúval és 220 lóval. A bizottság műszaki tagjai most serényen dolgoznak az előterjesztett vázlat-terveken s mint értesülünk, f. hó 28-ig készen lesznek az összes munkálatokkal. A tűzér-kaszárnyát 1905. év, szeptember 1-én rendelkezésükre át kell adni.

— A palicsi fürdőbiztosítási állás. A m. kir. belügyminiszternek egy régebbi rendelete értelmében nagyobb gyógy és fürdőhelyeken a személy és vagyonbiztonság érdekében köteleességé teszi a törvényhatóságnak, esetleg rendőrbiztosítási joggal is felruházott fürdőbiztosok kinevezését a nyári időnyire. Ez a miniszteri rendelet a palicsi fürdőre nézve mindezt nem volt életbe léptetve. Most Alapty István városi aljegyző megsúrgatta a miniszteri rendelet érvénybeléptetését. — Az ügygel a szerdai ülésen a városi tanács foglalkozott és akként döntött, hogy az ideai fürdőidényre a fürdőbiztosítási teendőket Szalay Mátyás főkapitányt bízta meg.

— A zobnaticai földbirtokosok kérelme. Zobnatica-pusztán közel fekszik Topolyához s a szabadkai munkásoknak legnagyobb része ki van téve annak a veszedelemnek, hogy a folyton lázongó topolyai szociálisták által félrevezettetnek. Az

idén is ezeken a földeken a földbirtokosok törtek ki az arató sztrájkok. Most a zobnaticai földbirtokosok nevében: bajsai Vojnich Simon, Törley Gyula, özv. bajsai Vojnich Máténé, Sztantics Béla, bajsai Vojnich Béla, Kiss Abel és Kiss Lajos földbirtokosok az iránt adtak be a városi tanácshoz kérvényt, hogy Zobnatica-pusztán állandó rendőrség létesítsék. A tanács legközelebb fog ez ügyben intézkedni.

— Athelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Gillányi Arthúr szabadkai kir. törvényszéki és Morava Károly borosjenői kir. jbirósági aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

— Nagytűz. A zombori ut végén a nagygugati ugarakban, ahol a kisebb gazdáknak a gabonáját csépelik, csütörtökön d. e. 1/2 11 órakor tűz támadt, mely 101 kazal szalmát és 8 szemesbuza kazalt hamvasztott el. Tűzoltóink önfeláldozó munkájának volt köszönhető, hogy a tűz nem terjedt el a másik oldalon levő szemesbuza kazalokban. A tűz következtében Szivity Bzláza tulajdonát képező cséplőgép is teljesen elpusztult. A károsult gazdák, akik eddig jelentkeztek, 28-an vannak. A kár összege nagy, de úgy halljuk, hogy a leégett szalma, mint a szemesbuza kazalok biztosítva voltak. A tűz gyújtogatásból eredt. A tűznél különösen kitűntettek magukat Wenzel Lajos önk. tűzoltó parancsnok, valamint az önkéntes és a városi tűzoltók, továbbá Vojnich Béla városi alkapitány vezetése alatti rendőrbiztosok, rendőrök és a munkások, akik bámulatos munkát fejtettek ki, s igazán nekik köszönhető, hogy az óriási tüzet hat óra alatt elfojtották s ezáltal számos gazdának a gabonáját megmentették.

— A közlegelői kutak szaporítása. Regényi Lajos városi bizottsági tag s földbirtokos az iránt nyújtott be a városi tanácshoz kérvényt, hogy miután a Razboiste járásban fennálló két kút vízmennyisége az ott legelő jószágoknak itatásra nem elegendő a város furasson a járásban egy harmadik kút is. A tanács helyszíni szemle tartását rendelte el, vajjon indokolt-e a kérelem.

— Községi tanítók közgyűlése. A Bács-Bodrog vármegyei községi tanítók egyesülete ez évi közgyűlését a zentai kiállítás tartama alatt augusztus hó 21 és 22-én Zentán fogja megtartani.

— Gazdasági munkások foglalkoztatása. A földművelésügyi m. kir. miniszter az 1903. évi költségvetési tervezetbe a gazdasági munkások helyzetének javítását célzó intézkedésekre 300,000 koronát vett fel, mely hitel közelebbi célja az, hogy a munkások népies háziipar elcsúsztatásában, megkezdésében és üzésében, továbbá egyéb, különös előképzettség nélkül is hasznosító foglalkozásokban pl. a seprőkötés, gyékényfonás, baromfi és selyem tenyésztés, kertészkedés, gyümölcs- és zöldségtermelés, a felesmivélésre való vállalkozás stb. jövedelmező munkát és keresetet találjanak. A földművelésügyi miniszter Bács-Bodrog vármegye részére a folyó évben — az állami költségvetés törvényerőre emelkedése után — 10.000 korona állami segélyt utalványoz.

— Jegyzőválasztás. A Veprovác községi aljegyzői állásra egyhangulag Michler Boldizsár priglevica-szent-iváni községi írnok választott meg.

— Az állatok megbélyegzése. A mészárosok, bérkereskedők, bérnyárosok ismételt panaszok miatt, hogy az állatoknak sütvással a combon való bélyegzése miatt az állati bőrök sokat vesztenek használatosságukból. Legutóbb e miatt egyes nagyobb piacokon a kereskedők tartózkodtak a Magyarországból származó bőrök vételétől. A földművelési miniszter ezekből körrendeletileg utasította újból a törvényhatóságokat, hogy az érdekelt gazdaközönséget a sütvással való bélyegzés káros következményeiről világosítsák fel s figyelmeztessék, hogy a tüzes-vással való bélyegzést, vagy pedig ilyen bélyegeket az átkapocára, vagy esetleg szarvára alkalmazzon.

— Hát ez is járja már? A bajai kereskedelmi és iparbank megvette a Hoffenreich-féle bajai gyógyszer-tárat és azt saját számlájára fogja folytatni.

— Műkedvelői előadás a kassai Rákóczi szobor javára. A szabadkai egyetemi hallgató ifjak, f. év augusztus 1-én, szombaton a városi színházban műkedvelői előadást rendeznek a kassai Rákóczi-szobor javára. Szinrekerül a „Doktor u.” oimű bohózat a következő szereposztással:

Dr. Sárkány . . .	Kellert Benő.
Puzsér	Grüner Andor.
Csató	Szántó Gy. M.
Bertalan	Papp Miska.
I. Rendőr	Magyar Arthúr.
II. Rendőr	Fenyves Ferenc.
Földrajztanár	Lepedát Illes.
Cseresnyés	Tari Tibor.
Sárkányné	Pietsch Ferenczné.
Marosiné	Körtvélyes Mariska.
Lenke	P. Tarnoky Gizi.
Szobaleány	Fábián Mariska.

— Az ország nagybirtokosai. Magyarországon a legnagyobb földbirtokos a magyar állam, melynek 2.816,418 kat. hold földje van. A magánbirtokosok sorrendje ez: herceg Eszterházy Miklós 421,053 gr. Schönborn Ervin 216,021, Frigyes főherceg 157,731, gróf Festetics Tasziló 134 541 holddal. A holtkez birtokai közül a legnagyobb a nagyváradi rom. kat. püspöké: 189.933 hold. A hercegprímási uradalom 91,800. az egri káptalan 91.702 hold, míg a kalocsai érsek uradalom csak 23,143 hold. A zsidók közül legtöbb földje van báró Schossberger Zsigmondnak, 25,117 hold, utána Popper Ármin következik 25,000 hold földdel. A városok birtokai közül legnagyobb Szabadka városé, 166,070, Debreczené 99,618, Szegedé 72,427 hold.

— Állategészségügyi értesítés. A sertésvesznek Ausztriába történt behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való behozatala jelenleg vármegyénkből a következő területekről tilos: apatini, bácsalmási, hodsági, kulai, németpalánkai, óbecsei, topolyai, újvidéki, zentai és zombori járásokból, valamint Szabadka és Zenta városokból.

— Jótékonyoélu táncmulatság. A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők szakegyesületének „Szabadkai-csoportja” a létesítendő könyvtárának javára, f. év augusztus hó 9-én, vasárnap este 8 órakor a város erdőben zártkörű táncmulatságot rendez. A zenét Osicsó Kálmán zenekara szolgáltatja. Kelemtelen idő esetén a mulatság augusztus 15-én Nagy-Boldog Asszony napján fog megtartani.

— Elgazolta a vonat. A szabadkai vas-

ni állomáshoz közel fekvő szerb temető melletti vasúti átjárón a zombori gyorsvonalat, csütörtökön d. e. fél 10 órakor Zódi Lukács, 62 éves szabadkai lakost elgázolta. A szerencsétlenség következőképp történt: Zódi feleségével csütörtökön reggel a osordajárás mellett fekvő szállójába iparkodott. A szerb temető melletti átjárón, dacára annak, hogy a karfa le volt bocsátva, át-bujtak. Az egyik simpáron éppen akkor haladt a bajai személyvonat. Zódi közvetlen a második simpár mellett állva nézte a robogó vonatot s annyira elmerült, hogy nem látta a kanyarultnál közelgő zombori gyorsvonalat, mely néhány pillanat múlva elűtötte. A kerekék Zódit éktelenül összecsonkítva 15 lépés távolságra dobta el a simpár testétől és Zódi szörnyet halt. A vizsgálat adatai szerint a szerencsétlenség előidézője Zódi gondatlansága volt.

— **Sport versenyek Pálicson.** A „Szabadkai Sport Egylet“ f. évi aug. hó 2-án rendezendő versenye már az előjelekből is ítélve nagyszabású és pártját ritkítónak ígérkezik. A nap főeseménye a 25. km-es bajnoki kerékpárverseny lesz, a melyben a főváros és külföldi legjobb erői mérik össze erejüket. A pálya verseny fő pontja a 402. m-es sikkfutás, melyre már eddig is legjobb erők neveztek be. A verseny többi pontjai sem maradnak el a két főbb pont mögött. Magukban foglalják ugyanis az áthletika összes ágait néhány kerékpár számmal együtt. De az egyes verseny számok mellett mégis a legnagyobb érdeklődéssel néznek úgy a Sport körökben, mint a közönség között a (Pusch ball) Oriási labda játék elé, melyet mindez ideig Európában be nem mutattak s csak Amerikában játszottak. A labda, mely a játékra szükséges, feltűnést keltő, sulya 72 kgrm és ember nagysága. Az Oriási labda játék elűtő az eddigi labda játékoktól, mivel a játékos ennél egészségesebb egyaránt részt vehet, nem úgy, mint a foot ballnál, hol csak a láb dolgozik és így sokkal több az érdekessége és változatossága ennek a játéknak. Gyönyörű és izgalmas percek fog át élni közönségünk, ha végig szemléli a játékot. A játékosok a szorgalmas training után mutatják be egy fővárosi csapatot a mely csak épen azért jön le, hogy a játékot elsajátítsa a fővárosban is meghonosítsa.

— **Erdő területek vármegyénkben.** Bács-Bodrog vármegyében 53231 khold erdő van. Szabadka erdőterülete 13613, Ujvidék 1150 és Bajádé 260 khold. A múlt évben erdősitett: Bács Bodrog vármegyében 634 khold, Szabadkán 310, Ujvidéken 14 khold. Erdősíteni kellett volna az egész megyében 1738 kholdat, ezzel szemben azonban csak 1209 khold terület erdősitett. Ez az eredmény azonban, tekintve a múlt évi nagy szárazságokat és az erdősitéseket rendkívüli gátoló korai fagyokat, igen jó eredménynek mondható.

— **Kerületi munkakiállítás és iparosgyűlés Szegeden.** Ismeretes, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara f. évi augusztus hóban munkakiállítást rendez a kerületbeli iparostanoncok és segédek készítményeiből. A kiállítás augusztus 11-én nyílik meg és az ezt megelőző napon történik a bírálat. A tanoncok és segédek arany, ezüst, és elismerő okleveleket nyernek megfelelő pénzjutal-

makkal. A kamara e héten hívta föl az ipartestületeket és az érdekelt községi előljároságokat, hogy augusztus 1-ig okvetlenül adják vonatra a tárgyakat, mert különben nem érkeznék idejekorán meg. A kiállítás iránt egyébként nagy az érdeklődés, mert több mint 900 kiállító jelentkezett és ezek között Csongrád és Bács-Bodrog vármegyék csaknem minden városainak és nagyobb községeinek ipari alkalmazottjai képviselve vannak. A kamara a kiállítással kapcsolatosan kerületi iparos gyűlést rendez, mely össze lesz kapcsolva az egyidejűleg megnyitandó zentai mezőgazdasági és ipari kiállításra való kirándulással is. E kerületi gyűlésre a két vármegye iparosai közül (nem számítva a szegedi és zentai résztvevő iparosokat) eddig 512-en jelentették be a részvételüket és ekkép a gyűlés a legnépesebb iparos gyűlések egyikének ígérkezik. Jelentőségét és hasznát e kerületi gyűlésnek nagyban emeli az, hogy szakszerű előadásokkal, gyárak, szövetkezetek és nagyobb ipartelepek tanulmányozásával lesz egybekötve.

— **Eltűnt férfiruha szabó.** Sperlinger Lajos szabómester, a múlt évben a Kosuth-utcában egy férfiruha üzletet nyitott, s oszakhamar jó hirre vergődött üzletét számosan keresték fel a vevők. Annál feltűnőbb volt tehát az a bir, mely a városban elterjedt, hogy Sperlinger Lajos üzletét a hitelezők adósságai fejében lefoglalták, s pedig feleségével és két gyermekével hirtelen eltűnt a városból.

— **A „Zenélő Magyarország“ zongora és hegedű zenemű folyóirat** most megjelent 14-ik füzeté a következő szép zeneműjajdonságokat közli: I. Hetényi Albert „Szerelmes juhásznak sir a furulyája“ és II. „Sej-haj, ha kimegyek“ magyar dalokat. III. Garai (Geiger) Mór „Vadászkeringő“ az „Udvari kaland“ operettéből. IV. Gaál Ferencz „Gyászhangok Drága királynő halálára“, Drága királynő kedvenc dalának felhasználásával. Ily gazdag tartalommal jelenik meg e folyóirat minden egyes füzeté. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország“ zeneműkiadóhivatalában Budapest, VIII. József-körut 22/24. honnan minden nyomtatásban megjelent zenemű a legjobban megszerezhető.

— **Gabona áraink.** Legutóbbi július 24-én tartott, pénteki hetivásárunkon a következő gabona árakat jegyezték métermázsánként:

Ó-Buza	— — —	7 frt 10 kr.	7 frt 20 kr.
Uj-Buza	— — —	6 frt 60 kr.	6 frt 80 kr.
Rozs	— — —	5 frt 20 kr.	5 frt 40 kr.
Árpa	— — —	— frt — kr.	5 frt 10 kr.
Zab	— — —	4 frt 80 kr.	5 frt — kr.
Kukorica	— — —	6 frt 40 kr.	6 frt 60 kr.

— **Tisztelettel felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, akik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, hogy kiadóhivatalunkhoz (Wesselényi-u. 214. sz. a. I. kör) tartozásukat beküldeni sziveskedjenek, miután — rendelkezési tőkénk nincs — nekünk is kötelezettségeink vannak, Vidéki előfizetőink legkönnyebben postautalvánnyal eszközölhetik.**

Felelős szerkesztő: **STOCZEK KÁROLY.**

Felhívás.

Felhívom mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de nyolcadik évet meg nem haladt korú ménló van és azt eladni óhajtják,

Nyomatott Szabados Sándornál Szabadkán.

hogy ebbeli szándékukat annak kitüntetésével, hogy a ménló mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztán áll, továbbá az eladási árt is (egy koronás bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb **folyó évi augusztus hó 10-ig** hozzám jelentsek be.

Az eladandó ménék a bejelentések mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest úgy, mint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megsemméltetni, s a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni. 165 centiméternél alacsonyabb ménék, tekintettel a méntelepekben már meglevő anyagra, nem vásároltatnak, kivéve, ha az egyed kitűnő minősége a megszerzést kívánatosá teszi.

A megvásárolt ménék vételára azon m. kir. adóhivatalnál fog kifizettetni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

Budapesten, 1903. évi július hó 20-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

14423/903. tan. szám

Hirdelmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa közhirre teszi, miszerint a »Pálics« máv. indóházánál levő Pálics-Orbánfalvi gyalogtájjáró további fenntartása ügyében a helyszíni tárgyalás a köz. bizottság 503/903. kb. sz. határozatával elrendeltétvén, annak határidejéül **1903. évi július hó 30-ik (Csütörtök) napjának d. e. 10 órája** tűzött ki, az összejövetel helyéül pedig Pálics máv. állomás váró terme jelöltetett meg, hova a magán érdekeltek ezennel meghivatnak.

Szabadkán, 1903. július hó 23.

Dr. Bíró Károly,
polgármester.

Menetrend

Szabadkáról induló és érkező vonatokról.

1903. május 1-től.

Szabadka—Bpest között:

Indul 908. sz. szem. vonat	reggel 5.05	Szabadkáról
» 903. gyors	» d. e. 9.46	»
» 905. szem.	» d. u. 1.56	»
» 907. szem.	» esti 11.50	»
» 901. expr.	» esti 7.57	»

Bpest—Szabadka közt:

Érkezik 910. sz. szem. vonat	este 7.42	Budapestről
» 902. » expr.	» éjjel 2.44	»
» 906. » szem.	» d. u. 12.33	»
» 904. » gyors	» » 5.47	»
» 908. » szem.	» reggel 4.05	»

Szabadka—Zimony közt:

Indul 908. sz. szem. vonat	reggel 5.30	Szabadkáról
» 902. » expr.	» » 2.51	»
» 906. » szem.	» d. u. 1.22	»
» 904. » gyors	» d. u. 5.56	»
» 922. » v. v.	» d. u. 4.10	Ujvidéki

Zimony—Szabadka közt:

Érkezik 903. sz. gyors vonat	d. e. 9.34	Zimonyból
» 905. » szem.	» d. u. 1.21	»
» 901. » expr.	» este 7.52	»
» 907. » sz. v.	» éjjel 10.53	»
» 921. » v. v.	» reggel 7.34	Ujvidékről

Szabadka—Szeged között:

Indul 4121. sz. vegy. vonat	reggel 5.25	Szabadkáról
» 4101. » szem.	» d. e. 9.40	»
» 4103. » »	» d. u. 2.10	»
» 4105. » »	» este 6.01	»
» 4109. » »	» este 11.05	»

Szeged—Szabadka közt:

Érkezik 4110. sz. szem. vonat	reg. 4.17	Szegedről
» 4102. » »	» d. e. 9.19	»
» 4104. » »	» d. u. 12.53	»
» 4106. » »	» d. u. 5.40	»
» 4122. » vegyes	» este 9.48	»